

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **F. U.**, bývajúceho v B., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. E. B., advokátkou so sídlom v B., proti žalovanej **A., a.s.**, so sídlom v B., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 12 C 123/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. októbra 2009 sp. zn. 3 Co 253/2008, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. októbra 2009 sp. zn. 3 Co 253/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 35 850,-- Sk s 13 % úrokom z omeškania od 16.4.2004 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanej a štátu náhradu trov konania nepriznal. Žalovanú zaviazal zaplatiť na účet okresného súdu súdny poplatok v sume 1 790,-- Sk. Vychádzal zo zistenia, že žalobca prechádzal dňa 22.2.2002 cez V. mimo vyznačeného priechodu pre chodcov, pričom pri prechádzaní vozovky došlo k stretu s motorovým vozidlom EČ: SA 896 AF, ktoré riadil J. D. (poistenec žalovanej) a že v dôsledku tejto dopravnej nehody utrpel zlomeninu krčka ramennej kosti a zlomeninu oboch kostí predkolenia. Pri ustálení zodpovednosti za škodu vzal za základ svojho rozhodnutia záver vyslovený v znaleckom posudku znalcom Ing. J. B., podľa ktorého vodič J. D. mohol dopravnej nehode zabrániť, ak by išiel nižšou rýchlosťou (37 km/h), resp. ak by na danú situáciu zareagoval o 0,05 sekundy skôr. Z uvedeného záveru vyvodil, že vznik škody nezavinil výlučne žalobca, ale škoda bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), v ktorom prípade sa jedná o zodpovednosť založenú na princípe objektívnom. Tejto

zodpovednosti sa možno v zmysle § 428 OZ zbaviť, len ak sa preukáže, že prevádzateľ nemohol škodu zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho požadovať. Keďže vodič J. D. mohol v zmysle znaleckého posudku dopravnej nehode zabrániť, nie je možné „uplatniť liberačné dôvody“. Dospel preto k právnomu názoru, že v danom prípade J. D. ako prevádzateľ vozidla zodpovedá za škodu a teda, že základ žaloby aj vo vzťahu k žalovanej (záväzkový vzťah z poistnej zmluvy), obstojí. Pri výške škody vychádzal zo znaleckého posudku o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia vypracovaného znalcom MUDr. B. D. CSc. a priznal žalobcovi škodu vo forme bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia v celkovej sume 35 850,- Sk. Nárok žalobcu, ktorým sa domáhal zvýšenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia nad sumu zodpovedajúcu základnému počtu bodov (§ 6 ods. 2 a 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb.), považoval za nedôvodný, keďže nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa pre primerané zvýšenie tohto odškodnenia. Žalobe v tejto časti preto nevyhovel. Rozhodnutie o priznaní úroku z omeškania oprel o ustanovenie § 517 ods. 2 OZ a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p. Povinnosť žalovanej zaplatiť súdny poplatok odôvodnil ustanovením § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 22. októbra 2009 sp. zn. 3 Co 253/2008 na odvolania oboch účastníkov rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 35 850,- Sk s 13 % úrokom z omeškania od 16.4.2004 do zaplatenia, zmenil tak, že návrh zamietol. Vo výroku, ktorým bol návrh zamietnutý a vo výroku nepriznania trov konania štátu, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Výrok, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok zrušil a rozhodol o trovách konania. Za nesporné (v zhode s okresným súdom) považoval zistenie, že dňa 22.2.2002 došlo v B. ceste k dopravnej nehode (stret žalobcu ako chodcu s motorovým vozidlom EČ: SA 896 AF, ktoré riadil J. D.) a že žalobca pri nehode utrpel ťažké zranenie. Za základ svojho rozhodnutia vzal, okrem obsahu spisu Okresného dopravného inšpektorátu, oddelenia bezpečnosti cestnej premávky, Bratislava II, jeho rozhodnutia č. p. : ORP-331/OBCP-2002-V-II a žalobcom hneď po dopravnej nehode podaného vysvetlenia z 22.2.2002, znalecké dokazovanie vykonané pred súdom prvého stupňa znalcom Ing. J. B. Na rozdiel od súdu prvého stupňa vychádzal zo záveru znalca vysloveného v znaleckom posudku, podľa ktorého žalobca vytvoril z technického hľadiska vodičovi motorového vozidla prekážku náhlu. Znalcom pripustenú možnosť zabránenia dopravnej nehode v prípade skoršieho reakčného času vodiča, resp. ak by vodič jazdil rýchlosťou 37 km/h, hodnotil tak,

že tieto skutočnosti nie je možné považovať za subjektívne zlyhanie vodiča (vodič jazdil rýchlosťou primeranou jeho rozľahu, neporušil žiadne z ustanovení zákona č. 315/1996 Z.z.). Dospel preto k záveru, že vodič vozidla J. D. nemohol škodu zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia a že sa teda zbavil zodpovednosti za škodu v zmysle § 428 OZ. Okrem toho, vychádzajúc zo záväznosti rozhodnutia vydaného v priestupkovom konaní, v zmysle ktorého bola určená zodpovednosť za spôsobenú dopravnú nehodu a to tým, že výlučne žalobca porušil pravidlá cestnej premávky, dospel k záveru, že škoda bola žalobcovi spôsobená výlučne jeho zavinením a teda, že vzniknutú škodu musí znášať sám (§ 441 OZ). Rozsudok súdu prvého stupňa v jeho vyhovujúcej časti preto podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol a pokiaľ ide o zamietajúcu časť rozhodnutia, v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil. O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 a 142 ods. 1 O.s.p. Rozhodnutie o povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok za návrh zrušil, lebo nenastali podmienky podľa § 2 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu v časti, v ktorej odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, podal včas dovolanie žalobca. Navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že záver krajského súdu, podľa ktorého v danom prípade je daný liberačný dôvod v zmysle § 428 OZ, je v rozpore s vykonaným znaleckým dokazovaním. Znalec v znaleckom posudku totiž jasne uviedol, že vodič mohol nehode zabrániť a uviedol tiež podmienky, za ktorých sa tak mohlo stať. Odvolací súd na daný prípad preto nesprávne aplikoval ustanovenie § 428 OZ. V tejto súvislosti dával do pozornosti súdu, že išlo o miesto, kde sa nachádza zastávka MHD a kde chodci bežne prechádzajú cez vozovku mimo priechod pre chodcov. Na tomto mieste bolo možné predvídať vstup chodca do vozovky a preto bolo povinnosťou vodiča prispôbiť rýchlosť jazdy okolnostiam tak, aby ku škode nedošlo. Namietal tiež, že odvolací súd nesprávne vyvodzoval zodpovednosť za spôsobenú dopravnú nehodu výlučne žalobcom z rozhodnutia vydaného v priestupkovom konaní. Občianskoprávny súd je totiž takýmto rozhodnutím viazaný len v tom smere, že bol spáchaný priestupok a kto ho spáchal. Odvolací súd tak na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že od prevádzateľa dopravného prostriedku nemožno v zmysle § 428 OZ požadovať také úsilie, ktoré prekračuje jeho

povinnosti stanovené záväznými predpismi. Pri hodnotení úsilia, ktoré mohlo dopravnej nehode zabrániť, je preto potrebné zväžiť aj to, či existuje právna povinnosť na takéto konanie. Odvolací súd preto správne hodnotil závery znalca v otázke možnosti vodiča dopravnej nehode zabrániť a správne na vec aplikoval príslušné ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov. Navrhla preto dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) nad rozsah dovolacieho návrhu (§ 242 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a dospel k záveru, že tento rozsudok treba zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Uvedené procesné vady neboli v dovolaní tvrdené a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

So zreteľom na to dovolací súd skúmal, či v prejednávanej veci nedošlo k takejto procesnej vade. Dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je takou (inou) vadou postihnuté.

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami uvedenými v odsekoch 2 až 7.

Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Podľa § 125 O.s.p. za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom

rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre jeho rozhodnutie v danej veci.

I keď odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku výslovne neuviedol, že súd prvého stupňa v danom prípade nesprávne zistil skutkový stav (uviedol len, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je správne), z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu zreteľne vyplýva, že dospel k odlišným (opačným) skutkovým zisteniam než súd prvého stupňa. Odvolací súd totiž vychádzal v zmysle znaleckého dokazovania vykonaného pred súdom prvého stupňa znalcom Ing. J. B. z toho, že žalobca vytvoril z technického hľadiska vodičovi motorového vozidla prekážku náhlu. Odvolací súd z tohto (odlišného) skutkového rámca právne vyvodil, že prevádzateľ vozidla sa zbavil zodpovednosti za škodu v zmysle § 428 OZ, resp. že škoda bola žalobcovi spôsobená výlučne jeho zavinením (§ 441 OZ). Neuvedomil si pri tom dostatočne, že ak nie sú skutkové zistenia súdu prvého stupňa správne, treba v odvolacom konaní dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakovať (§ 213 ods. 3 O.s.p.).

Zo zápisnice z pojednávania pred odvolacím súdom z 22.októbra 2009 (č.l. 132 spisu) vyplýva, že odvolací súd dokazovanie v uvedenom zmysle, najmä dokazovanie znaleckým posudkom (prípadne výsluchom znalca), nezopakoval. Podanie správy predsedom senátu o doterajšom priebehu konania, ktorá povinnosť vyplýva odvolaciemu súdu z § 215 O.s.p., nie je zopakovaním dokazovania (§ 122 O.s.p.). Potrebným zopakovaním dokazovania – vo vyššie označenom skutkovom rámci, ktorý bol na súde prvého stupňa zisťovaný v oveľa širšom rozsahu aj výsluchom žalobcu, svedka J. D., znaleckým posudkom znalca Ing. J. B., jeho výsluchom a ďalšími listinami – nie je ani oboznámenie sa s priestupkovým spisom. Zopakovaním dokazovania v potrebnom rozsahu nie je ani vyjadrenie sa jednotlivých účastníkov konania k veci na odvolacom pojednávaní.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd si v prejednávannej veci nežadovážil rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie posudzovať správnosť týchto záverov odvolacieho súdu.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že rozsudok nebolo možné

v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia odvolacieho súdu vyplývajúce zo spisu nedávajú, vzhľadom na zistenú tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pre toto posúdenie dostatočný podklad.

Nakoľko konanie odvolacieho súdu je postihnuté tzv. inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá zakladá dôvod pre zrušenie rozsudku, Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. októbra 2011

JUDr. Ladislav G ó r á s z , v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová